

Grondwettelijk Hof

**PERSNOTA
OVER HET ARREST 135/2019**

Het Grondwettelijk Hof stelt tien prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie over de verplichting om passagiersgegevens door te geven

Naar aanleiding van de beoordeling van de wet die de vervoerders en reisoperators verplicht om de passagiersgegevens mee te delen, beslist het Grondwettelijk Hof om tien prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het Hof wil weten of het systeem van de PNR-richtlijn, die door de bestreden wet in Belgisch recht wordt omgezet, in overeenstemming is met het recht op eerbiediging van het privéleven en op bescherming van de persoonsgegevens. Eveneens stelt het Hof vragen over de interpretatie van die richtlijn. Ten slotte stelt het Grondwettelijk Hof aan het Hof van Justitie een vraag over de toepassing van de – ook in het Belgisch recht omgezette – API-richtlijn die de luchtvaartmaatschappijen verplicht om bepaalde gegevens mee te delen ter bestrijding van illegale immigratie en ter verbetering van de controles aan de grenzen. Toegepast op de vluchten binnen de Europese Unie, rijst de vraag of dat verenigbaar is met het vrije verkeer van personen binnen de Unie.

1. De bestreden wet en de context ervan

De wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens legt **voor de vervoerders en reisoperators een verplichting vast om de passagiersgegevens**, de zogenoemde « PNR »-gegevens, **door te geven**. Die wet heeft hoofdzakelijk tot doel de « PNR »-richtlijn 2016/681/EU (*Passenger Name Record*) om te zetten in Belgisch recht.

De verzamelde PNR-gegevens worden doorgestuurd naar een Passagiersinformatie-eenheid (PIE), die belast is met het beheer van de daartoe opgerichte gegevensbank. Het PNR-systeem is in België van toepassing op de luchtvaartmaatschappijen (zoals bepaald door de PNR-richtlijn). Het werd uitgebreid tot de bus- en treinvervoerders. De bestreden wet zet voorts de « API »-richtlijn 2004/82/EG (*Advanced Passenger Information*) om, die de luchtvaartmaatschappijen verplicht om bepaalde gegevens door te sturen, onder meer ter bestrijding van illegale immigratie en ter verbetering van de controle aan de grenzen.

2. Het onderwerp van het beroep

De vzw « Ligue des droits de l'homme » (thans « Ligue des droits humains ») stelde bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot vernietiging in tegen de wet van 25 december 2016. De verzoekende partij is van mening dat de wet **het recht op eerbiediging van het privéleven en op bescherming van de persoonsgegevens**, dat met name door de Grondwet en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie wordt gewaarborgd, schendt. Zij

bekritiseert **het algemene karakter van het verzamelen, het doorgeven en het verwerken van de PNR-gegevens, die betrekking hebben op alle « passagiers », alsook het zeer ruime karakter van die gegevens**. De wet zou ook **het vrije verkeer van personen**, gewaarborgd door het Verdrag betreffende de Europese Unie en het EU Handvest, schenden door het PNR-systeem uit te breiden tot de vluchten binnen de Europese Unie, wat onrechtstreeks de controles aan de grenzen opnieuw zou invoeren.

3. Het arrest van het Hof en de prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie

Het Hof bekrachtigt verschillende maatregelen die in het beroep worden bekritiseerd. Zo oordeelt het Hof dat de delegaties aan de Koning met het oog op de uitvoering van de wet het recht op eerbiediging van het privéleven niet schenden (B.21-B.29). Het bekrachtigt **de begrippen « identiteitsdocument » en « reisdocumenten »**, waarvan de verzoekende partij het vage karakter bekritiseerde. Volgens het Hof hebben die begrippen hun gewone betekenis en creëren zij geen rechtsonzekerheid (B.30-B.33). De oprichting van **de passagiersgegevensbank** en het beheer ervan door de PIE acht het Hof ook grondwettig, rekening houdend met de waarborgen waarin de bestreden wet voorziet (B.56-B.59).

Voorts stelt het Hof **tien prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie**, mede in het licht van het advies 1/15 van 26 juli 2017 van het Hof van Justitie over de PNR-overeenkomst tussen de Europese Unie en Canada.

Het Hof bevraagt het Hof van Justitie ten eerste over de **bestaanbaarheid** van het systeem van de PNR-richtlijn met het recht op eerbiediging van het privéleven en op bescherming van de persoonsgegevens, in het bijzonder de volgende punten :

- **het uitermate ruime en niet-exhaustieve karakter van de PNR-gegevens** (B.34-B.43);
- **het algemene en niet-doelgerichte karakter van het PNR-systeem**, dat betrekking heeft op alle « passagiers », zonder onderscheid (B.44-B.47);
- **de stelselmatige voorafgaande beoordeling** van de PNR-gegevens van alle passagiers (B.60-B.61).

Daarnaast hebben verschillende vragen betrekking op **de interpretatie** die moet worden gegeven aan bepalingen van de PNR-richtlijn met betrekking tot :

- de mogelijkheid om over te gaan tot de verwerking van de PNR-gegevens in het kader van het toezicht op de activiteiten die worden beoogd door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten
- de aanwijzing van de **Passagiersinformatie-eenheid (PIE)** als instantie die beslist over het toestaan van toegang tot de PNR-gegevens in het kader van gerichte opzoeken na een termijn van zes maanden (B.62-B.63);
- de **algemene bewaartermijn van de gegevens van vijf jaar**, zonder een onderscheid te maken tussen de passagiers die een risico kunnen vormen voor de openbare veiligheid en de andere passagiers (B.64-B.67).

Voorts wenst het Hof te vernemen of artikel 23 van de **Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing is** op de bestreden wet (B.19).

Het Hof stelt aan het Hof van Justitie ook een vraag over de **toepassing van de verplichtingen van de « API »-richtlijn op de vluchten binnen de Europese Unie**, hetgeen indirect een herinvoering van de controles aan de binnengrenzen zou kunnen impliceren (B.68-B.70).

Ten slotte vraagt het Hof aan het Hof van Justitie of het **de gevolgen van de wet tijdelijk kan handhaven** indien het, op basis van de antwoorden van het Hof van Justitie, tot de conclusie zou komen dat de bestreden wet het Europese recht schendt. Op die manier zou het rechtsonzekerheid kunnen vermijden en mogelijk maken dat de voorheen verzamelde en bewaarde gegevens alsnog kunnen worden gebruikt.

In afwachting van een antwoord van het Hof van Justitie, wordt de zaak voor het Grondwettelijk Hof geschorst.

Het Grondwettelijk Hof is een rechtscollège dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnances vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidsverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de griffie en de referendarissen die verantwoordelijk zijn voor de persrelaties, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat het niet de in het arrest opgebouwde redeneringen, noch de specifieke nuanceringen van het arrest.

Het arrest nr. 135/2019 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-135n.pdf>).

Contactpersonen voor de pers:

Sarah Lambrecht | sarah.lambrecht@grondwettelijk-hof.be | 02/500.12.83

Frank Meersschaut | frank.meersschaut@grondwettelijk-hof.be | 0475/325.218

Volg ons via Twitter [@ConstCourtBE](https://twitter.com/ConstCourtBE)